

Vzpomínka na RNDr. Marii Brůčkovou, CSc.

(*9. 2. 1930 v Humpolci – †9. 1. 2025 v Praze)

Zemřela RNDr. Marie Brůčková, CSc., úžasná osobnost, která 60 let pracovala ve Státním zdravotním ústavu a dosáhla v lékařské mikrobiologii a studiu infekčních onemocnění vynikajících vědeckých výsledků.

Dr. Marie Brůčková se narodila 9. února 1930 v Humpolci. Po maturitě na gymnáziu nastoupila v roce 1949 do Státního zdravotního ústavu. V roce 1952 byl ustanoven samostatný Ústav epidemiologie a mikrobiologie, jehož ředitelem byl tehdejší doc. Karel Raška. Dr. Brůčková v Ústavu pracovala zprvu jako laborantka ve streptokokové laboratoři a po vystudování Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v letech 1954–1959 se stala vědeckou pracovnicí.

Zprvu se věnovala streptokokovým infekcím, pertusi a paraptus, účastnila se řešení epidemie Q horečky. Později přešla k problematice respiračních virů a v letech 1974–1985 působila jako vedoucí Národní referenční laboratoře pro nechřipkové respirační viry. V tomto období např. jako první prokázala výskyt RS viru v naší republice a zavedla jeho rychlou diagnostiku do praxe. Již od začátku profesní kariéry usilovala o úzkou spolupráci s klinickými pracovišti, kterou považovala za velmi prospěšnou.

Od roku 1985 se dr. Brůčková začala ve spolupráci s doc. MUDr. Lubomírem Syrůčkem, CSc. (1920–2002), věnovat zcela nové infekci HIV a onemocnění AIDS. Založili tým odborníků, který zavedl laboratorní diagnostiku tohoto onemocnění u nás, a prosadili zřízení Národní referenční laboratoře pro AIDS. Po odchodu doc. Syrůčka do důchodu se v roce 1987 dr. Brůčková stala vedoucí této laboratoře a ve funkci působila až do roku 2009. Dr. Brůčková zásadním způsobem přispěla k vybudování moderního a účinného systému diagnostiky, surveillance a legislativní opory řešení problematiky HIV/AIDS. Podílela se na prosazení testování dárců krve

a těhotných žen. Podporovala a s velkým nasazením rozvíjela spolupráci s nevládními organizacemi. Intenzivní přednáškovou činností poskytovala aktuální informace odborné komunitě a veřejnými vystoupeními přispívala ke zvyšování povědomí o HIV/AIDS a možnostech prevence.

Dr. Brůčková absolvovala několik zahraničních stáží, včetně ročního studijního pobytu v National Institute of Health v USA. Jako uznávaná odbornice v problematice HIV/AIDS se aktivně zúčastnila mnoha zahraničních kongresů a konferencí po celém světě. Byla zapojena v řadě mezinárodních aktivit v rámci různých projektů, zejména v Evropě a v USA. Jako členka řídicího výboru se významně podílela na vybudování prvního evropského monitorovacího systému EuroHIV. Byla dlouholetou zástupkyní ČR v Evropské společnosti pro klinickou virologii (ESCV) a hlavní organizátorkou velmi úspěšné konference této společnosti konané v Praze v roce 1995.

Dr. Brůčková má na svém kontě přes 200 odborných publikací. V letech 1993–1999 spolupracovala jako redaktorka s britskými kolegy na vydávání měsíčníku AIDS newsletter s články publikovanými souběžně v angličtině a češtině. V letech 1995–2009 pracovala v redakční radě časopisu Zprávy Centra epidemiologie a mikrobiologie a byla jeho častou přispěvatelkou. Byla rovněž dlouholetou členkou redakční rady Košířského farního listu v rámci sepětí s životem farního společenství v Praze – Košířích.

Dr. Brůčková podporovala odborný růst mladých laboratorních i klinických spolupracovníků, a to nejen ze Státního zdravotního ústavu, ale i z jiných institucí. Umožňovala jejich účast na zahraničních konferencích, zprostředkovávala pro ně stáže na spolupracujících pracovištích v USA i v Evropě.

V roce 2001 prezident Václav Havel udělil dr. Brůčkové státní vyznamenání, medaili Za zásluhy v oblasti vědy. Byla tím oceněna její celoživotní vědecká práce ve virologii, zejména ve výzkumu a prevenci HIV/AIDS. V roce 2000 bylo dr. Brůčkové uděleno Čestné členství Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii (SEM) České lékařské společnosti J. E. Purkyně (ČLS JEP). Dalšího významného ocenění se jí dostalo na návrh SEM udělením Čestné medaile ČLS JEP v roce 2013 a Zlaté pamětní medaile ČLS JEP v roce 2020.

RNDr. Marie Brůčková, CSc., ve své práci spojila vysokou vědeckou úroveň, aktivity vycházející z objektivních labo-

ratorních a epidemiologických základů s rozsáhlou spoluprací s odbornou i laickou veřejností. Navždy zůstává spojena s počátky laboratorní diagnostiky HIV a efektivního systému sledování vývoje HIV/AIDS v České republice.

Milá Marie, bylo nám ctí s Tebou spolupracovat, děkujeme a vzpomínáme!

Kolegové a přátelé

Po dohodě šéfredaktorů je příspěvek otištěn i v časopise Zprávy Centra epidemiologie a mikrobiologie.